

konac je i sredinu spleo od onoga što ne zna, kako je moguće, da njemu takva tvrdnja ikada znanje postane?

– Nikako.

– Što ne – rekoh ja – postupak dijalektike, ukidajući pretpostavke, jedini ide pravim putem, naime do samoga početka, da ga utvrdi, te oko duše, zaista zakopano u glib neznanja, pomalo vuče i uzvodi prema gore. Za pomoćnike kod toga uzima umijeća, koja smo prošli. Ta smo umijeća često iz navike nazvali znanjima, ali im treba dati drugo ime, jasnije od mnijenja, a mračnije od znanja. A samo smo mišljenje prije negdje odredili; ali, kako se meni čini, ne trebaju se prepirati o imenu oni, kojima je zadaća razmatrati o tolikim stvarima, o kakovim je nama.

– Ta ne treba.

– Nego je dovoljno ono ime, koje jedino jasno istražuje misao, koju imademo o tome u duši.

– Da.

– Najbolje je kao prije, prvi dio zvati znanjem, drugi predočivanjem, treći vjerovanjem i četvrti nagađanjem; zatim to potonje oboje mišljenjem, a ono prvo poimanjem; nadalje da se mišljenje bavi postajanjem a poimanje bitkom. Kako se poimanje odnosi prema mišljenju tako se bitak prema postajanju; a znanje prema vjerovanju, i predočivanje prema nagađanju, kao poimanje prema mišljenju. A odnos i diobu na dvoje tih duševnih djelatnosti, za što to četvero postoji, naime predmetâ za mišljenje i poimanje, pustimo, Glaukone, da nas ne zaspu s mnogostruko više raspravljanja, nego ih je bilo do sada.

– Ali zaista, meni se za ostalo, koliko mogu pratiti, također to čini.

– Zar dijalektičarem zoveš i onoga, koji shvaća određenje bitka svake stvari? A koji to ne može, za njega ćeš reći, da o tome utoliko nema pojma, ukoliko to ne može sebi i drugome razložito kazati?

– Ta kao ne bih rekao?

– Što ne, isto ćeš tako reći i o dobroti: koji pojmovno ne može ideju dobrote od svega ostaloga odijeliti i tako je odrediti, i kao u boju probijati se kroza sve dokaze, nastojeći dokazivati ne prema mišljenju nego prema bitku, a u svemu tome u raspravljanju ne ide k cilju bez posrtanja, za takva ćeš reći, da ne poznaje same dobrote ni koje drugo pojedino dobro. Ako nekako koji odraz o njoj dosegne, dosegne je mnijenjem a ne znanjem. Sanjajući i spavajući živi on svoj život, i prije nego što se na njem probudi, dođe u Had i tamo konačno potpuno usne.

– Zeusa mi, osobito ću sve to istaći.

– Ali zaista, ako bi svoju djecu, koju samo u dijalektici izobrazuješ i odgajaš, zbilja odgojio, ne bi pustio, kako ja mislim, da nerazložni kao crte vladaju u državi i odlučuju o najvećim stvarima.

– Ta ne bih.

– Naložit ćeš im dakle zakonom, da se poglavito bave tim odgojem, kojim će se osposobiti najvještije stavljati pitanja i davati odgovore.

– Naložit ću zajedno s tobom.

– Zar ti se onda čini, da nam umijeće raspravljanja (dijalektika) leži odozgo na naukama kao kruna i da se više druga nauka ne bi nad njeg s pravom mogla postaviti, pa bi rasprava o naukama imala kraj.

– Čini mi se.

– Ostaje ti dakle – rekoh ja – podjela: koje ćemo u tim naukama podučavati i na koji način.

– Očito.

– Sjećaš se onda pređašnjega izbora, kakve smo vladare izabrali?

– Ta kako se ne bih sjećao?

– Dakle, uostalom, drži, da onakve prirode treba izbirati; treba naime osobito uzimati najstalnije i najhrabrije i prema